

Visie Jongerenwerk

Gemeente Deurne

Voorwoord

Beste inwoners van Deurne,

Jongeren zijn de toekomst! En zij moeten in Deurne gezond en veilig kunnen opgroeien. Ik vind het belangrijk dat ze daarbij zelf verantwoordelijkheid nemen. En ook: dat zij daar zelf vorm aan kunnen geven. Natuurlijk moeten ze daarbij wel de juiste ondersteuning krijgen. Het jongerenwerk speelt hierin een belangrijke rol.

Iedereen is anders. En gelukkig maar, want dat maakt ons allemaal uniek. Onze aanpak is dat dus ook. Het jongerenwerk speelt daar op in door écht te kijken en luisteren naar wat jongeren nodig hebben. En met welke uitdagingen ze te maken krijgen. Of het nu gaat om een luisterend oor, het helpen ontdekken van talenten of het organiseren van leuke activiteiten: het jongerenwerk staat klaar.

Maar het gaat veel verder dan het organiseren van leuke activiteiten. We helpen jongeren om zelf te ontdekken wat hun eigen kracht is. En wat ze daarmee kunnen. Maar dat doet het jongerenwerk niet alleen. Dat doen we samen met ouders, scholen en andere partners. Zo zorgen we voor een omgeving waarin jongeren zich gehoord voelen. Dat betekent overigens niet "u vraagt, wij draaien". Zij moeten ook zelf hun schouders eronder zetten.

Waarom ik dit zo belangrijk vind? Omdat alle jongeren in onze gemeente een gelijke kans verdienen om op te groeien tot betrokken en zelfstandige volwassenen. Ik ben er van overtuigd dat deze visie hen helpt om zich te ontwikkelen en hun plek in onze samenleving te vinden.

Met vriendelijke groet,

Riny van Rinsum
Wethouder Zorg, onderwijs, kunst en cultuur

Inhoud

Voorwoord	2
Inleiding	4
Opgave	6
Visie & missie	8
Leidende principes	9
<i>Kernwaarden</i>	9
<i>Uitgangspunten</i>	10
Doelgroep	13
Doelstellingen	14
Rollen, verantwoordelijkheden & taken	16
<i>Samenwerking</i>	17
Vervolg	19

Inleiding

Jongeren bevinden zich in een cruciale fase van hun leven, waarin ze fysiek, mentaal, emotioneel en sociaal volop in ontwikkeling zijn. Tijdens deze leeftijdsfase ontdekken jongeren hun identiteit, ontwikkelen ze hun eigen waarden en normen, maken ze belangrijke keuzes met betrekking tot onderwijs en hun loopbaan en gaan ze steeds zelfstandiger deelnemen aan de maatschappij. Het brein van jongeren is in een ontwikkelingsfase die maakt dat jongeren veel vaker risicogedrag¹ vertonen dan kinderen en volwassenen.² Impulsen worden nog minder makkelijk onderdrukt en het brein is gevoelig voor directe beloning. Bovendien zijn jongeren nog erg gericht op hun plek in de groep, waardoor ze gevoelig zijn voor invloeden van leeftijdsgenoten. Deze periode van groei en ontwikkeling brengt dus uitdagingen met zich mee, zoals het omgaan met groepsdruk en verwachtingen, het ontwikkelen van gezonde relaties en het ontdekken van hun eigen plaats in de maatschappij. Het jongerenwerk fungeert als een ondersteunend netwerk dat jongeren helpt bij het navigeren door deze uitdagingen, hen stimuleert om hun potentieel te benutten en hun de vaardigheden aanleert die nodig zijn voor een succesvolle volwassenheid.

Gemeente Deurne heeft voor jongeren tussen de 10 en 23 jaar de voorziening jongerenwerk. Sinds enkele jaren is er behoefte om het jongerenwerk steviger te positioneren in de gemeente en zijn preventieve taken uit te breiden. Deze visie vormt een nieuwe opdracht aan het jongerenwerk met gerichte kaders over zijn nieuwe taken en verantwoordelijkheden. De beleidsmatige kaders van deze visie vormen de basis om ook de financiële kaders van het jongerenwerk te herzien. Op basis van de ambities in de visie zal opnieuw overwogen worden welke inzet van het jongerenwerk gewenst is.

Aanleiding

Landelijk zien we zorgwekkende signalen dat de druk op de jeugdzorg toeneemt. Er zijn stijgende wachttijden, stijgende kosten en hoge druk onder zorgpersoneel. De houdbaarheid van het systeem staat onder druk en er moet worden nagedacht over hoe we ervoor zorgen dat de jeugdzorg goed en betaalbaar blijft. Signalen dat het systeem onder druk komt te staan zie je niet alleen in de jeugdzorg, maar bij alle drie de kernwetten van het sociaal domein. Zo legt toenemende vergrijzing druk op de Wmo en was bestaanszekerheid, die voornamelijk verband houdt met het minimabeleid, een van de belangrijkste onderwerpen bij de verkiezingen van 2023. Die toenemende druk in het sociaal domein is voelbaar. In reactie hierop zie je landelijk dat gemeenten bezig zijn om de beweging naar voren te maken. We willen van zorg naar gezondheid en van curatief naar preventief investeren. Ook op ondersteuningsniveaus is een duidelijke omslagwens zichtbaar. We willen dat mensen niet langer afhankelijk zijn van geïndiceerde zorg vanuit de gemeente, maar investeren in de zelfredzaamheid van het individu en samenredzaamheid.

De landelijke ontwikkelingen spelen ook in Deurne. De gemeenteraad heeft de wens om de beweging naar voren te maken al vastgelegd in de Beleidsnota Sociaal Domein 2018-2021. De raad zegt daar te willen sturen op vier maatschappelijke effecten, waaronder zelfredzaamheid (ontwikkeling eigen kracht van inwoners) en leefbare/zorgzame dorpen en wijken (opbouwen en onderhouden van sociale netwerken, samenredzaamheid). Een van de twee uitgangspunten hierbij is investeren in preventie.

¹ Risicogedrag is gedrag dat een negatieve gevolgen kan hebben, zoals gezondheidsschade of ongevallen.

² [Jongeren en risicogedrag \(teamalert.nl\)](https://teamalert.nl/jongeren-en-risicogedrag)

Uit deze ambities zijn in 2020 verschillende projectkaarten voortgekomen in de Herijkingsagenda sociaal domein, waaronder het versterken van het jongerenwerk. Er is behoefte om het jongerenwerk sterker te positioneren in de gemeente en zijn uren uit te breiden, omdat er kansen worden gezien om de jeugdzorg te ontlasten en de beweging naar voren te maken. Dit gebeurt tweeledig. Enerzijds biedt het jongerenwerk individuele ondersteuning en begeleidt het jongeren om zelfredzaam te worden. Door vroegtijdig en laagdrempelig vragen bij jongeren op te pakken voorkomt jongerenwerk dat deze uitgroeien tot serieuze problemen. Tegelijkertijd zijn jongerenwerkers opbouwwerkers, die ook investeren in de gemeenschap en sterke collectieve voorzieningen. Daarmee stimuleert het jongerenwerk naast zelfredzaamheid ook samenredzaamheid. Voor de versterking van het jongerenwerk zijn de uren al twee jaar op rij incidenteel uitgebreid. De intentie achter de visie op het jongerenwerk is om deze uitbreiding structureel te borgen, met als doel om goed en stevig jongerenwerk in Deurne neer te zetten.

Relatie met beleidsstukken

De visie op het jongerenwerk is ontwikkeld parallel aan de ontwikkeling van de gezondheidsvisie in de gemeente Deurne. Hiermee wordt de koers gezet naar Een Gezonder Deurne; een van de kernopgaven uit het raadsprogramma 2022-2026. De gezondheidsvisie stelt positieve gezondheid centraal. Om aan te sluiten bij dit toekomstige beleidsstuk, is ook in deze visie op het jongerenwerk het gedachtegoed van positieve gezondheid als uitgangspunt genomen. Naast het overkoepelende beleid van de afdeling Samenleving en het raadsprogramma, wordt met deze visie aansluiting gezocht bij het lokaal jeugdbeleid. Middels deze visie wordt uitvoering gegeven aan de doorgaande lijn preventie jeugd "Jong in Deurne".

Dank

Deze visie is tot stand gekomen in samenwerking met LEVgroep, Zorg in Deurne, IVO Deurne, het Willibrord gymnasium, LEEF!, de GGD, de politie, het TEJO-huis, Novadic Kentron, Stichting Leergeld en MEE. Wij willen al deze partners hartelijk bedanken voor hun bijdrage. Daarnaast bedanken we de jongeren zelf en de Commissie Samenleving voor het meedenken en de participatieraad voor haar reactie op het conceptstuk.

Opgave

Een kwart van de inwoners van Deurne is jonger dan 23 jaar. 14,3% van de inwoners is tussen de 10 en 23 jaar en valt daarmee binnen de doelgroep van het jongerenwerk. Het gaat relatief goed met de jongeren in Deurne. Het aantal voortijdig schoolverlaters en jongeren zonder school of werk is laag ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. Ook komt in Deurne minder armoede voor dan in de rest van Nederland en hebben minder jongeren te maken met de jeugdbescherming of Veilig Thuis. Meer dan 95% van de jongeren in Deurne geeft aan dat het goed gaat thuis en dat zij goed met hun ouders kunnen praten.³ Daarnaast zijn er relatief weinig jongeren met jeugdhulp; 7.7% in Deurne ten opzichte van 10.9% landelijk. 94% van de jongeren geeft aan tevreden te zijn met hun leven. 85% van de jongeren in Deurne geeft aan dat zij hun gezondheid als goed of zeer goed ervaren.⁴ Ook voelt 85% van de tweedeklassers zich meestal (zeer) gelukkig tegenover 81% in de regio. Naarmate jongeren ouder worden zien we echter een relatief sterke dip in het gevoel van geluk. Onder vierdeklassers in Deurne daalt het gevoel van gelukkig zijn naar 72%. Het verschil tussen tweede- en vierdeklassers in Deurne is daarmee 13 procentpunt, waar dit in de regio slechts 4 procentpunt is. De cijfers sluiten aan bij de zorgen die zowel landelijk als lokaal leven over mentale gezondheid van jongeren. We zien het terug in het landelijke nieuws en ook maatschappelijke partners in Deurne delen signalen over toenemende mentale problematieken. Onder meisjes ligt het gerapporteerd aantal psychische klachten hoger dan onder jongens; 11% ten opzichte van 35% in Deurne. Dit vertaalt zich ook in meer gezondheidsklachten bij meiden (14%) dan bij jongens (5%), waarbij de meest voorkomende vermoeidheid, hoofdpijn en concentratieproblemen zijn.

Samen met onze partners uit de jeugdketen hebben wij de cijfers over mentale gezondheid proberen te duiden. Een van de verklaringen die werd gegeven is de druk(te) van het leven. Er zijn vele constante prikkels en er zijn veel keuzes om te maken. Jongeren ervaren bovendien druk om de juiste keuzes te maken en het goed te doen. 37% van de jongeren in Deurne geeft aan zich (zeer) vaak gestrest te voelen. "School/huiswerk" en "alles wat ik moet doen" zijn met afstand de belangrijkste redenen hiervoor.

Ook op sociaal vlak zijn er de afgelopen jaren ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op de mentale gezondheid van jongeren. Enerzijds zien we dat een relatief grote groep jongeren na corona moeite heeft met sociale vaardigheden. Hierover komen steeds meer vragen bij het jongerenwerk. We krijgen vaker signalen over eenzaamheid. Anderzijds zien we in de cijfers dat vriendschappen hechter zijn geworden, wat van positieve invloed kan zijn op de emotionele kwaliteit van vriendschappen en de steun die jongeren hieruit halen.

De trends op sociaal vlak zijn onder andere gerelateerd aan de sterk opkomende digitale wereld; een significant deel van het sociale leven van jongeren speelt zich tegenwoordig online af. Enerzijds heeft dit positieve effecten. Sociale media zijn helpend doordat ze herkenning, bewustwording en verbinding kunnen bieden. Vriendschappen hoeven niet langer fysiek te ontstaan en onderhouden te worden. Er zijn echter ook zorgen over de digitale wereld. We zien influencers die mogelijk verkeerde gezondheidsadviezen aanpraten, onrealistische "perfecte" beelden die het zelfbeeld van jongeren beïnvloeden, verspreiding van nepnieuws en een constante toegang tot heftige beelden. Hierdoor leeft de vraag of jongeren wel genoeg begeleid (kunnen) worden (door ouders) in hun digitale ervaringen.

Een andere factor die volgens onze partners in Deurne kan bijdragen aan de afname van mentale gezondheid is maatschappelijke onrust. Jongeren hebben zorgen over de wereld en de toekomst. Hun perspectief op bestaanszekerheid staat onder druk door zorgen over het klimaat, de kans op een eigen woning, oorlogen in de wereld en polarisatie in de samenleving. Hoewel jongerenwerkers deze zorgen niet

³ GGD | Gezond leven check het even 2022-2023, Gemeenteprofiel Deurne

⁴ GGD | Corona gezondheidsmonitor Jeugd Deurne Asten Someren, 2021

terughoren in alledaagse gesprekken met jongeren, komen deze wel naar boven in een meer politieke setting. Bij de wethouderlunch, waar middelbare scholieren in gesprek mochten met het Deurnese college van B en W kwamen de jongeren met vragen over duurzaamheid en hun kansen op de woningmarkt. In de cijfers zien we dat 8% van de jongeren in Deurne weinig vertrouwen heeft in de toekomst, 37% matig of redelijk en 55% heeft veel vertrouwen in de toekomst. Hun overwegingen hierbij zijn onbekend. Het dalende vertrouwen in de toekomst en de maatschappelijke onrust houden verband met een landelijke daling in het vertrouwen in de overheid. Onder jongeren zien we dat het wantrouwen richting de (lokale) overheid is versterkt sinds de coronaperiode⁵. Dit brengt mogelijk extra uitdagingen voor het jongerenwerk. Als de gemeente als onbetrouwbaar wordt gezien, wat betekent dit voor het jongerenwerk als voorpost van de gemeente?

Naast de mentale gezondheid zijn er in Deurne zorgen over middelengebruik onder jongeren. We signaleren dat middelengebruik steeds normaler wordt bevonden en dat het op steeds jongere leeftijd gebeurt. Wat vooral opvalt is het hoge alcoholgebruik in Deurne. Jongeren doen al op jonge leeftijd aan bingedrinken (meer dan vijf drankjes bij een gelegenheid) en zijn aangeschoten of dronken. In klas 2 geeft 10% van de leerlingen aan de afgelopen vier weken aan bingedrinken te hebben gedaan, waarbij de helft van hen aangaf aangeschoten of dronken te zijn geweest. Onder vierdeklassers gaat het om 51% bingedrinkers. Niet alleen onder jongeren wordt alcoholgebruik op minderjarige leeftijd normaal bevonden, ook ouders in Deurne keuren het vaker goed dat hun kinderen op minderjarige leeftijd alcohol drinken.

Naast over alcoholgebruik, leven er zorgen over vaperen. Vapes (e-sigaretten) zijn elektronische apparaten waarin een vloeistof wordt verdampt. De vapes werden tot januari 2024 in fruitige smaken verkocht, maar bevatten tegelijkertijd meestal hoge concentraties nicotine en schadelijke (kankerverwekkende) stoffen. Bovendien maken jongeren die vaperen makkelijker de overstap om regelmatig sigaretten te roken. Volgens het Nederlands Jeugd Instituut is het gebruik van vapes vooral bij jongeren onder de 18 jaar hoog. In 2023 gebruikte 10,2% van de 12- tot 14-jarigen een e-sigaret. Bij 15- tot 17-jarigen is dit 23,3%⁶. Jongeren in Deurne gaven bij de wethouderlunch zelf aan dat zij behoefte hebben aan meer preventie in Deurne rondom vaperen en meer controle hierop op school. Dit laat zien dat vaperen wellicht niet zo genormaliseerd is als gevreesd. Het is belangrijk om ook aandacht te hebben voor deze positieve signalen en deze te gebruiken om het verder denormaliseren van gebruik te bevorderen.

Wanneer we luisteren naar de eigen ideeën en behoeften van jongeren geven jongeren in Deurne zelf aan dat zij behoefte hebben aan meer openbare ontmoetingsplekken in de buurt. Enerzijds gaat het om meer openluchtplekken om te kunnen sporten, zoals een skatepark, een basketbalveld en klimrekken voor fitness. Anderzijds zoeken ze mogelijkheden om zich overdekt te vermaken, wat vooral in de winter van belang is. Daarnaast gaat het om georganiseerde activiteiten, zoals mogelijkheden om uit te gaan voor minderjarigen in de leeftijd 14 tot 16 jaar, spelletjes spelen en films kijken. Tot slot zijn er jongeren die graag hun stem willen laten horen en bijvoorbeeld via een jongerenraad bij de politiek betrokken willen worden. Er liggen mooie kansen voor het jongerenwerk om te helpen de behoeften van jongeren te faciliteren.

⁵ [Polarisatie onder jongeren door de ogen van jeugdprofessionals \(nji.nl\)](https://nji.nl/polarisatie-onder-jongeren-door-de-ogen-van-jeugdprofessionals)

⁶ [1 op 5 jongeren gebruikt een vape | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](https://nji.nl/1-op-5-jongeren-gebruikt-een-vape)

Visie en missie

Mede op basis van de trends en ontwikkelingen die wij zien, zijn een visie en missie geformuleerd. De visie geeft antwoord op de vraag: wat willen wij bereiken voor jongeren in Deurne? De missie zegt iets over hoe het jongerenwerk bij gaat dragen aan het bereiken van deze ambitie.

Visie

Jongeren in Deurne hebben een plek in de samenleving, krijgen gelijke kansen en groeien in een veilige omgeving, (mentaal) gezond op tot zelfredzame burgers.

Missie

Het jongerenwerk in Deurne is toegankelijk en onbevooroordeeld en biedt vanuit continuïteit, normalisering en de leefwereld van jongeren ondersteuning aan alle jongeren van Deurne en hun netwerk.

Leidende principes

Kernwaarden

Verbinden

Een van de belangrijkste kernwaarden van het jongerenwerk in Deurne is verbinden. De mogelijkheid en vaardigheid van jongeren om authentieke, waardevolle verbindingen te maken met anderen is een doel waar het jongerenwerk naar streeft. De jongerenwerkers helpen jongeren om positieve contacten te leggen en onderhouden, zowel onderling als met de omgeving. Bovendien kan jongerenwerk helpen om jongeren in contact te brengen met andere partijen, om zo kansen te creëren en hun te voorzien van de juiste hulp en informatie. Denk bijvoorbeeld aan hulp bij het vinden van een passende opleiding of (bij)baan, kennismaken met een sportclub of samen de eerste stappen zetten richting hulpverlening.

Verbinding is niet alleen een doel op zich, maar ook een middel en een voorwaarde om de doelstellingen van het jongerenwerk te kunnen behalen. Ten eerste moeten jongerenwerkers zelf goed in verbinding staan met jongeren, zodat jongeren de begeleiding vanuit het jongerenwerk ook toelaten. Humor is een belangrijke component in het contact met jongeren. In de enquête afgenomen onder jongeren in Deurne kwam humor regelmatig terug als een gewaardeerde eigenschap van jongerenwerkers. Ten tweede is de verbinding met samenwerkingspartners uit de jeugdketen van essentieel belang. Alleen door nauwe samenwerking met professionals uit de buurt, zoals scholen, verenigingen en zorgverleners kan er tijdig en duurzaam impact worden gemaakt op het leven van jongeren.

Betrouwbaarheid

Om jongeren goed te kunnen begeleiden is het opbouwen van een vertrouwensband met hen essentieel; het vergt regelmatig contacten en duurzame relaties. Vertrouwen geeft een gevoel van veiligheid en kan ruimte creëren om persoonlijke gevoelens te delen en hulp te accepteren. In deze veilige sfeer kunnen jongerenwerkers kleine, eerste signalen van hulpbehoeften bij jongeren al zien en vastleggen, zodat hierop geanticipeerd kan worden. Betrouwbaar zijn is een voorwaarde voor het krijgen van vertrouwen. Betrouwbaarheid kenmerkt zich door het nakomen van afspraken en bovenal consistent, open en eerlijk zijn. We moedigen jongeren aan om deze eigenschappen zelf ook te ontwikkelen.

Jongerenwerk wil niet alleen betrouwbaar zijn richting jongeren, maar ook een betrouwbare samenwerkingspartner zijn. Hiervoor is het belangrijk dat partijen weten wat ze van elkaar mogen verwachten en dat zij afspraken hierover nakomen.

Oprechte betrokkenheid

De bereidwillendheid van jongeren om hulp en advies te omarmen kan sterk afhankelijk zijn van hoe de ander zich opstelt. Het is voor jongeren belangrijk dat zij zich gezien en gehoord voelen, wat ze relateren aan een gelijkwaardige en respectvolle behandeling. Dit kwam ook terug uit de enquête die onder jongeren is afgenomen. Jongeren gaven hierin aan dat ze het belangrijk en fijn vinden dat jongerenwerkers naar hen luisteren en om hun mening vragen. Het is daarom belangrijk dat jongerenwerkers vanuit oprechte betrokkenheid in contact treden met jongeren. Jongerenwerkers benaderen jongeren vanuit nieuwsgierigheid; een interesse in wat iemand beweegt. Ze hebben een open blik en laten iedereen in diens waarde; alles mag er zijn. Jongeren voelen sterk aan wanneer interacties echt zijn of wanneer er een verborgen agenda achter zit. Authenticiteit staat voorop.

Proactief

Van het jongerenwerk wordt een mate van proactiviteit verwacht. Jongerenwerkers signaleren welke vragen, behoeften of problemen er spelen onder jongeren en op plekken waar jongeren komen. Zij gebruiken deze aanknopingspunten om tijdig actie te ondernemen, enerzijds door signalen neer te leggen bij belanghebbende partners en anderzijds door waar nodig zelf in actie te komen. Het jongerenwerk heeft een snelle beschikbaarheid om in te kunnen spelen op actualiteiten.

De in jongerenwerkers gewaardeerde eigenschap van proactiviteit proberen we ook aan te wakkeren in jongeren. Het jongerenwerk moet een aanjager zijn zonder dingen over te nemen. We willen jongeren stimuleren om hun behoeften te vertalen naar ideeën en acties, waarbij zij zoveel mogelijk zelf een actieve rol innemen in het organiseren. Het jongerenwerk maakt hiervoor gebruik van de ABCD attitude. Dit betreft een werkwijze waarbij de participatie van jongeren een steeds groter aandeel krijgt, zodat ze uiteindelijk geheel zelfstandig activiteiten opzetten en uitvoeren. Zo zijn activiteiten van, voor en door jongeren in plaats van aan jongeren, door het jongerenwerk. Op deze manier krijgen jongeren de kans om hun talenten te ontdekken en ontplooien. Bovendien ontwikkelen jongeren zich op deze manier tot participerende en betrokken inwoners in de samenleving.

Inspireren

Jongerenwerkers kunnen jongeren vanuit woorden en daden inspireren. Het observeren en kopiëren van andermans gedrag is een belangrijke manier waarop jeugdigen normen en waarden leren, zoals sociale omgangsnormen of houdingen tegenover middelengebruik. Het is daarom belangrijk dat jongerenwerkers een positief, kritisch rolmodel zijn voor jongeren met hun eigen gedrag en houding. Zo creëren ze een sfeer die geschikt is voor groepssocialisatie. Tegelijkertijd kunnen jongerenwerkers in gespreksvoering de blik van jongeren verbreden en hen perspectief bieden voor de toekomst. Zo kunnen ze met jongeren in gesprek gaan over hun gedrag om hun te helpen reflecteren en hen zo tot nieuwe inzichten te laten komen. Ook kunnen de jongerenwerkers jongeren helpen om hun talenten⁷ te ontdekken en meedenken over hoe zij deze talenten nu en in de toekomst kunnen inzetten.

Wij hopen dat jongerenwerkers niet alleen jongeren inspireren, maar ook partners. Wanneer zij handvatten krijgen over hoe zij de jeugd goed kunnen aanspreken en betrekken, kunnen we er gezamenlijk voor zorgen dat jongeren een plek hebben en ruimte krijgen om mee te doen in de samenleving.

Uitgangspunten

Normaliseren

Onder normaliseren verstaan wij in relatie tot het jongerenwerk drie dingen. Ten eerste zet gemeente Deurne sociaal domein breed in op normaliseren. Dit gebeurt onder andere binnen de campagne "Wat kun jij, wat doen wij". We stimuleren inwoners om te vertrouwen en investeren in de eigen kracht, verantwoordelijkheid en regie van hunzelf en hun sociale omgeving wanneer zij tegen uitdagingen aanlopen. Ook met het jongerenwerk proberen we de doelgroep te versterken door jongeren verantwoordelijkheid te geven in de

⁷ Wij zien talent als iets waar iemand blij van wordt en waar diegene energie uit haalt, niet per definitie als iets waar je bovengemiddeld goed in moet zijn of in moet uitblinken.

samenleving en hun te laten zien wat ze al kunnen. We willen jongeren bekrachtigen in het meedoen en hun stimuleren om iets voor een ander over te hebben.

Ten tweede gaan we ervan uit dat het normaal is om af en toe problemen te ervaren. Jongeren kunnen – vaak ten onrechte – het gevoel hebben dat zij de enige zijn die met bepaalde vragen en moeilijkheden worstelen. Dit idee willen we ontkrachten. We stimuleren jongeren om er (met elkaar) over te praten, om steun te vinden bij elkaar en samen naar manieren te zoeken om met de uitdagingen om te gaan.

Ten derde geloven wij dat experimenteren en fouten maken hoort bij jong zijn en opgroeien. Jongeren hebben ruimte nodig om te ontdekken en verkennen. Het is aan de omgeving om daar grenzen aan te stellen en een veilige setting te creëren waarin genormeerd gedrag wordt gestimuleerd. Het jongerenwerk helpt jongeren reflecteren op hun acties, om hiervan te leren en grenzen te herkennen. Bovendien kan het jongeren helpen met het maken van de juiste keuze, door in te spelen op de behoeften van jongeren en alternatieven te bieden voor ongewenst (experimenteel)gedrag. Denk bijvoorbeeld aan chill-avonden die jongeren van de straat houden. Het is ineffectief om jongerenwerkers repressief in te zetten als politieagent. Dit is schadelijk voor de vertrouwensrelatie met jongeren en heeft geen constructieve impact op hun gedrag.

Preventie

De kernopdracht aan het jongerenwerk is om te werken vanuit een preventieve inzet. Onder preventie verstaan wij problemen voorkomen, voorkomen dat problemen erger worden en voorkomen dat problemen zich herhalen. Vroeg-signalering staat hierbij centraal. Om vroegtijdig signalen op te pikken is het niet alleen nodig om dichtbij en in nauw contact met de doelgroep te staan, maar ook met partners uit de jeugdketen. Er is een wederzijds belang om elkaar op de hoogte te houden en naar elkaar door te verwijzen waar nodig, zodat op tijd de juiste zorg of ondersteuning geboden kan worden en kan worden voorkomen dat er zwaardere inzet nodig is. Hiervoor is het belangrijk om te investeren in goede samenwerkingsafspraken waarin verwachtingen van elkaar duidelijk zijn.

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen universele en selectieve preventie. Universele preventie is gericht op iedereen, terwijl selectieve preventie een specifieke doelgroep als uitgangspunt neemt. In Deurne willen we gericht inzetten op kwetsbare jongeren. We willen voorkomen dat de inzet van het jongerenwerk op gaat aan het faciliteren van jongeren die het gemakkelijk zelf redden. Het meeste sociaal maatschappelijk rendement valt te behalen door selectief te zijn en de inhoud en methode af te stemmen op een goede analyse van de kwetsbare doelgroep.

Jongere centraal

Het centraal stellen van de jongere in het jongerenwerk betekent drie dingen. Ten eerste verplaatsen jongerenwerkers zich in de leefwereld van jongeren om zo goed mogelijk met hen in contact te staan. Ook hebben jongerenwerkers oog voor het individu en proberen ze aan te sluiten bij de intrinsieke motivatie van jongeren. Op deze manier kunnen ze hen activeren om hun talenten te ontplooien. Ten derde zijn jongeren en de vragen die zij hebben het vertrekpunt van onze dienstverlening. We peilen waar behoeften liggen en werken vraaggericht, niet aanbod gericht. Echter, jongeren zijn niet altijd in staat om hun eigen lange-termijnbehoeften te overzien en om hiernaar te handelen. In het kader van preventie dienen er soms acties te worden genomen die jongeren beschermen, wat tegen de directe wens van jongeren in kan gaan. Ook betekent vraaggericht werken niet “u vraagt, wij draaien”. Jongeren dienen ook zelf hun schouders eronder te zetten. We leren hun de waarde van eigenaarschap, wederkerigheid en aansprakelijkheid, zodat zij opgroeien tot zelfredzame, participerende inwoners.

Positieve gezondheid

Wij werken vanuit de benadering van positieve gezondheid om jongeren in hun kracht te zetten en hen weerbaar te maken tegen de uitdagingen van het leven. Positieve gezondheid is een benadering die binnen de zorg niet ziekte, maar een betekenisvol leven van mensen centraal stelt. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens – wat lukt wel? Waar word je blij van? – en niet op de beperkingen of ziekte zelf – wat lukt niet? Wat is er mis?. Ook gaat positieve gezondheid ervan uit dat je gezond voelen om veel meer gaat dan de afwezigheid van ziekteklachten. Het gaat bijvoorbeeld ook over zingeving in het leven en mee kunnen doen.

Doelgroep

In Deurne zijn alle jongeren welkom om binnen te lopen en mee te doen in het activiteitenaanbod van het jongerenwerk. De eigen inzet van het jongerenwerk is echter gericht op kwetsbare jongeren. Kwetsbaarheid kan worden gedefinieerd door verschillende factoren. Denk bijvoorbeeld aan een moeilijke thuissituatie vanwege armoede, zorgbehoevende familieleden of scheidingsproblematiek, uitdagingen op school of kwetsbaarheden bij de jongere zelf vanwege beperkte sociale vaardigheden of een lichtverstandelijke beperking. Het jongerenwerk herkent welke jongeren extra aandacht nodig hebben en zoekt hen actief op, juist ook de jongeren die soms moeilijker te bereiken zijn.

Jongerenwerk richt zich op jongeren tussen de 10 en 23 jaar. Dit gaat om 14,3% van de Deurnese bevolking, zo'n 1 op de 7 inwoners. De doelgroep is op te splitsen in 3 groepen. Wij hanteren hier de leeftijdscategorieën 10 tot 14 jaar, 14 tot 16 jaar en 16+. De leeftijdsgroepen worden op deze manier gescheiden omdat de jongeren in andere ontwikkelfases zitten en met andere dingen bezig zijn. Dit vraagt een andere aanpak en bovendien willen we voorkomen dat jongere doelgroepen zich op een negatieve manier optrekken aan thematieken die in oudere doelgroepen spelen. In de jongste leeftijdsgroep is contact vooral gericht op het opbouwen van een vertrouwensband. De ondergrens van deze leeftijdscategorie is verjongd om al vroegtijdig bekendheid en een stabiele relatie met jongeren te realiseren, nog voordat belangrijke momenten zoals de overgang naar de middelbare school en de puberteit zich voordoen. In deze periodes kunnen jongeren gevoeliger zijn voor risico- en experimenteergedrag en dan is het fijn als jongerenwerkers al in beeld zijn. De leeftijdscategorieën zijn geen harde grens, omdat wij oog willen houden voor de verschillende tempo's waarin individuen zich ontwikkelen.

Het jongerenwerk is bedoeld als preventieve inzet. Er kan alleen preventief gewerkt worden met jongeren die bereid zijn tot participatie en reflectie. We maken onderscheid in 3 groepen; willers, niet-willers en twijfelaars. Willers doen op eigen initiatief positief mee. Zij houden zich aan de afgesproken omgangsnormen, willen meedenken en -doen en hebben een goede invloed op de sfeer in de groep. Jongeren die structureel crimineel gedrag vertonen en daarbij constant grenzen overschrijden identificeren wij als niet-willers. Twijfelaars kunnen zich door beide kanten laten beïnvloeden. Jongerenwerk richt zich alleen op willers en twijfelaars. Niet-willers zijn niet geschikt voor de preventieve aanpak van het jongerenwerk, en zijn beter op hun plek bij trajecten van Halt of jeugdreclassering. Ook jongeren aan de ondergrens van LVB (lichtverstandelijke beperking) die te weinig reflectief vermogen hebben vallen buiten de doelgroep van het jongerenwerk. De niet-willers en "niet-kunners" vallen onder de scope van zorgpartijen. Jongeren vanuit deze instanties kunnen vanuit het idee van re-integratie wel individueel aanhaken bij het jongerenwerk in het kader van afschaling van zorg.

Wij willen dat het jongerenwerk een plek is waar alle jongeren zich welkom voelen, ongeacht persoonskenmerken en -ervaringen. Zonder specifieke aandacht worden activiteiten van het jongerenwerk gedomineerd door jongens. De ervaring leert dat er specifiek aanbod nodig is gericht op meiden en andere jongeren die interesse hebben in dit soort activiteiten. Meiden zijn daarom een speciale aandachtsgroep van het jongerenwerk. Ook zien we dat jongeren met verschillende afkomsten zich afzonderen in groepen en dat deze groepen zich niet mengen. We ambiëren om deze groepen meer met elkaar in contact te laten komen.

Doelstellingen

Om inzicht te krijgen in welke maatschappelijke effecten we met het jongerenwerk willen bereiken, zijn doelstellingen opgesteld. De theorie van positieve gezondheid fungeert als kapstok waar deze doelstellingen aan zijn opgehangen. Volgens het gedachtegoed van positieve gezondheid is een fijn en betekenisvol leven afhankelijk van zes dimensies: fysieke en mentale gezondheid, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Meedoen gaat zowel over persoonlijke relaties met vrienden en familie als participeren in de maatschappij. Bij het formuleren van de doelstellingen hebben we onszelf de cruciale vraag gesteld: "Hoe ziet het leven van jongeren eruit als zij op elk domein van positieve gezondheid een perfecte score van 10 behalen?"

- Jongeren zien middelengebruik niet als normaal, hebben kennis van de effecten en gevaren en maken op basis hiervan weloverwogen beslissingen
- Jongeren in Deurne maken bewuste (gezonde) keuzes in hun eet- beweeg- en slaapritme en weten wat hen helpt om lekker in hun vel te zitten
- Jongeren herkennen en begrijpen de veranderingen in hun lichaam en kunnen hier positief naar kijken

- Jongeren weten hoe ze zelf hulp en betrouwbare informatie kunnen vinden
- Jongeren hebben voldoende weerbaarheid en vaardigheden om zich bewust, kritisch en ethisch te gedragen in de digitale wereld
- Jongeren gaan bewust om met prikkels en verleidingen en voorkomen dat ze in de schulden komen
- Jongeren leren om de grenzen van zichzelf en anderen te herkennen en bewaken door te experimenteren binnen de kaders

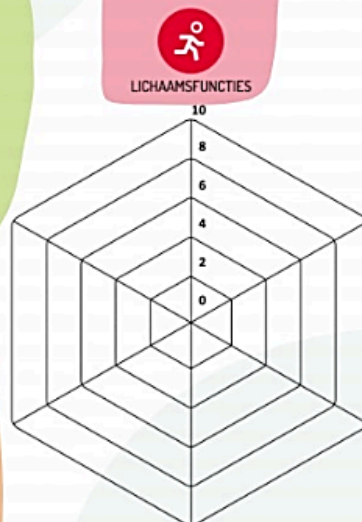

DAGELIJKS
FUNCTIONEREN

- Jongeren hebben een netwerk aan steunfiguren om zich heen en zijn in staat om goede relaties met hen te onderhouden
- Jongeren in Deurne hebben het gevoel dat zij een plek hebben in de gemeente waar zij op een positieve manier kunnen samenkomen, in harmonie met de omgeving
- Jongeren in Deurne voelen zich een onderdeel van de samenleving waarin zij ook een verantwoordelijkheid hebben en nemen.
 - Jongeren zijn enthousiast en krijgen de kans om zelf activiteiten te organiseren
 - Jongeren denken mee over hoe wij in Deurne met elkaar om willen gaan en over hoe wij vraagstukken in de gemeente kunnen aanpakken
- Jongeren in Deurne hebben de mogelijkheid en vaardigheden om leeftijdsgenoten te ontmoeten
- Jongeren in Deurne voelen zich gezien en gehoord

MEEDOEN

LICHAAMSFUNCTIES

MENTAAL
WELBEVINDEN

- Jongeren in Deurne voelen zich over het algemeen gelukkig en begrijpen dat het ok is om je soms niet ok te voelen
- Jongeren kunnen ontdekken wie zij (willen) zijn, zonder zich daarbij geremd te voelen door anderen
- Jongeren kunnen omgaan met tegenslagen en stressvolle situaties en laten zich hierdoor niet uit het veld slaan

ZINGEVING

- Jongeren in Deurne hebben een positieve dagbesteding
- Jongeren in Deurne hebben dromen voor de toekomst en weten waar zij goed in zijn of in willen worden
- Jongeren in Deurne zien het effect van hun positieve bijdrage aan de samenleving

KWALITEIT VAN LEVEN

- Het klimaat waarin jongeren opgroeien wordt door hen zowel online als offline als veilig ervaren
- Jongeren kunnen een balans vinden in verplichtingen en ontspanning
- Jongeren hebben de (financiële) mogelijkheid om hun eigen pad te kiezen en daarbij hun passie te volgen en talenten te ontwikkelen

Rollen, verantwoordelijkheden & taken

De in het voorgaande hoofdstuk benoemde doelstellingen zien wij niet als de enkele verantwoordelijkheid van het jongerenwerk, maar als een gemeenschappelijke opgave van onszelf en onze partners in de jeugdketen. Jongerenwerk kan de doelstellingen die geformuleerd zijn niet zelfstandig bereiken, we hebben elkaar en onze inwoners daarvoor nodig. Door de doelstellingen in deze visie in te steken vanuit een gemeenschappelijke opgave stimuleren we het jongerenwerk om de samenwerking met partners op te zoeken. Door effectief met partners uit de jeugdketen samen te werken aan één stip op de horizon kunnen we de impact van ons werk vergroten en zorgen voor nog betere resultaten voor onze jongeren.

In dit hoofdstuk bespreken we wat wij van het jongerenwerk verwachten als bijdrage aan het realiseren van de doelen. We leggen de rollen, verantwoordelijkheden en taken van het jongerenwerk vast. De visie dient er niet voor om afspraken over concrete activiteiten vast te leggen. Activiteiten zien wij als een middel om maatschappelijke effecten te behalen, niet als een doel op zich. De afstemming hierover vindt plaats in kwartaaloverleggen, waar de gemeente Deurne en de jongerenwerkaanbieder samen de voortgang van de doelstellingen en de inzet van het jongerenwerk evalueren.

Rol	Verantwoordelijkheid	Taak
<i>Voorwaarde om een rol te hebben in het leven van een jongere</i>	Zichtbaar zijn	Zichtbare aanwezigheid op belangrijke vindplaatsen, zoals hangplekken, scholen en online.
	Verwelkomen	Niet alleen passief zichtbaar zijn maar zelf ook actief contact maken. Jongeren “binnen” proberen te halen, juist degenen die moeilijker zijn, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij groepen op straat. Letterlijk en figuurlijk een plek bieden waar jongeren zich welkom voelen.
Vertrouwenspersoon	Luisteren	Actief een vertrouwensband met jongeren opbouwen.
Rolmodel	Inspireren	Het goede voorbeeld geven, perspectief bieden en verbreden.
Opbouwwerker	Organiseren	Aanbod op groepsniveau creëren voor een diversiteit aan publiek en interesses. Leuke dingen doen met jongeren.
	Verbinden	Jongeren bij elkaar brengen om bij te dragen aan het vormen van een positieve en ondersteunende gemeenschap.
	Aanjagen	Jongeren stimuleren en activeren om zelf activiteiten te organiseren. Jongeren bewust maken van de maatschappelijke bijdrage die zij te leveren hebben.
Netwerker	Doorverwijzen	Een breed netwerk binnen Deurne opbouwen en onderhouden.
		Jongeren in contact brengen met relevante diensten en middelen, zoals onderwijs- en beroepsopleidingen, werkgevers, vrijetijdclubs en zorg. Hierbij naast de jongeren staan en geen doorgeefluik zijn.

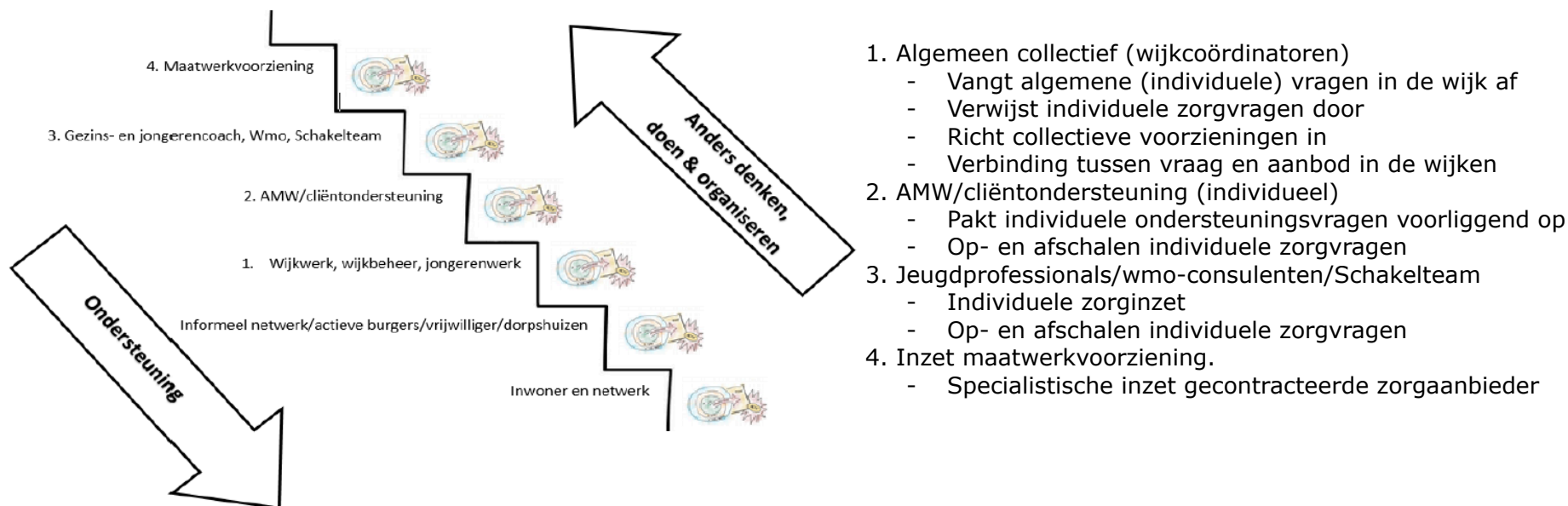
Buddy	Ondersteunen	Laagdrempelige ondersteuning bieden bij sociale, emotionele of praktische hulpvragen. Jongeren helpen om inzicht te krijgen in hun hulpvraag. Naast de jongere staan.
Mentor	Adviseren	Jongeren voorzien van relevante informatie. Meedenken over stappen die een jongere kan ondernemen. Stimuleren van talent- en persoonlijke ontwikkeling.
Groepsbegeleider	Contracteren	Afspraken maken over hoe er in de groep met elkaar wordt omgegaan en over wat jongeren en jongerenwerkers van elkaar mogen verwachten.
	Toezichthouden	Jongeren aanspreken op ongewenst (risico-)gedrag en hen stimuleren om een constructieve houding aan te nemen in de groep. Echter geen politieagent spelen.
	Bemiddelen	Waar nodig optreden als bemiddelaar bij conflicten om deze vreedzaam op te lossen.
Onderwijzer	Informeren	Jongeren voorzien van informatie.
Adviseur	Consulteren	Professionals en andere partijen adviseren over hoe zij beter in contact kunnen staan met jongeren en aan kunnen sluiten bij hun wereld. Hierbij creativiteit inbrengen.
	Belangen behartigen	Wensen en behoeften van jongeren vertalen richting de gemeente en andere partijen.
Waarnemer	Signaleren	Contextueel herkennen van problematiek. Weten wat er leeft, vroegtijdig potentiële problemen aanpakken en partners hiervan op de hoogte stellen om waar nodig collectief actie te ondernemen.

Het jongerenwerk vervult veel rollen en verantwoordelijkheden. De meeste rollen worden vervuld in relatie tot jongeren zelf, maar de rol van adviseur en waarnemer zijn gericht op partners en de gemeente. Wij vinden het belangrijk dat er een juiste balans is tussen de werkzaamheden en taken die bij deze rollen horen. De primaire waarde van het jongerenwerk ligt bij het in contact zijn en werken met de doelgroep. Omdat zij dicht bij deze doelgroep staan zijn jongerenwerkers van toegevoegde waarde in de keten die een positief opvoedklimaat wil creëren en hebben jongerenwerkers een adviserende rol richting partners. Dit is iets wat volgt op hun primaire taak; werken met jongeren. Het is dan ook niet de bedoeling dat de waardevolle uren van jongerenwerkers op gaan aan overleggen, projecten leiden, etc.

De rollen, verantwoordelijkheden en taken van het jongerenwerk richten zich niet op de ouders van jongeren. Het contact met en de beïnvloeding van ouders is primair belegd bij gezins- en jongerencoaches van Zorg in Deurne. Wanneer er bijvoorbeeld een voorlichting voor ouders wordt georganiseerd door scholen of de gemeente kunnen de jongerenwerkers wel incidenteel, op aanvraag aansluiten.

Samenwerking

LEVgroep heeft een schematisch overzicht ontwikkeld om inzicht te geven in aansluiting van voorliggende collectieve voorzieningen bij maatwerkvoorzieningen, af- en opschalen en de verhouding tussen de gerichte inzet van diverse organisaties en functies. De trap laat zien welke positie het jongerenwerk inneemt bij zorgvragen van inwoners. Jongerenwerk bevindt zich in de overlap van trap 1 en 2.

Naast zorg- en welzijnspartijen werkt het jongerenwerk samen met andere lokale partners, zoals scholen, verenigingen en de politie. De samenwerking met partijen verloopt al goed. Partners omschrijven de jongerenwerkers als laagdrempelig benaderbaar en fijn in contact, betrokken, creatief en vol kennis en expertise van de doelgroep. De komende jaren vinden de partijen het van belang om structurele samenwerking in het netwerk te borgen. De intentie is om vaker gebruik te maken van elkaars expertise. Het is hierbij van belang om elkaar tijdig te betrekken, nog voordat er problemen zijn ontstaan. Daarnaast moeten er duidelijke samenwerkingsafspraken zijn om de verwachtingen van elkaar af te stemmen en is een vast contactpersoon helpend. Op scholen en bij sportverenigingen kan de zichtbaarheid van het jongerenwerk nog meer worden vergroot. Bovendien worden er kansen gezien om te investeren in relaties waar nu nog weinig samenwerking is, bijvoorbeeld met vluchtelingenwerk en Halt.

Vervolg

Met deze visie is de opdracht van gemeente Deurne aan het jongerenwerk helder geworden. Het is duidelijk aan welke doelstellingen het jongerenwerk moet werken en op welke rollen, verantwoordelijkheden en taken het aangesproken kan worden. Bovendien is afgebakend op welke doelgroep het jongerenwerk zich moet richten en vanuit welke leidende principes het te werk gaat. Met de visie als basis en uitgangspunt zal de concrete inzet van het jongerenwerk op activiteitsniveau jaarlijks worden bepaald in kwartaaloverleggen. Zo kunnen de activiteiten periodiek worden afgestemd op actuele behoeftes en is er ruimte om mee te bewegen wanneer een vernieuwende aanpak zich voordoet in binnen- of buitenland. De jaarlijkse uitvoeringsplannen krijgen vorm in gesprek en worden vertaald in subsidieafspraken met de jongerenwerkaanbieder.

Het jongerenwerk kan zijn opdracht alleen goed uitvoeren wanneer er aan bepaalde randvoorwaarden wordt voldaan. Denk bijvoorbeeld aan een goede locatie voor activiteiten en voor het versterken van het imago en de bekendheid van het jongerenwerk. Ook moet het jongerenwerk voldoende financiële middelen krijgen om zijn inzet op de opdracht af te stemmen. In beide randvoorwaarden heeft gemeente Deurne iets te doen. Het structureel borgen van financiële middelen voor het jongerenwerk heeft – vooruitlopend op het vaststellen van deze visie – al plaatsgevonden bij het vaststellen van de begroting 2024 van gemeente Deurne. De locatie de komende periode nog een vervolg krijgen.

Een goede locatie waar het jongerenwerk zijn activiteiten kan doen is een randvoorwaarde voor het succes van het jongerenwerk. Toen het jongerenwerk afgelopen zomer tijdelijk geen gebruik kon maken van zijn huuraccommodatie merkte het direct dat de banden met jongeren verwaterden en dat de relatie met hen opnieuw moest worden opgebouwd. Een herkenbare, vaste plek voor inloop voor jongeren en activiteiten van het jongerenwerk is van essentieel belang voor het creëren en behouden van duurzame relaties met jongeren.

Tot op heden vinden de meeste activiteiten van het jongerenwerk plaats in OJC de Roos. De activiteiten van het jongerenwerk zullen echter een nieuwe bestemming moeten vinden vanwege ontwikkelingen die spelen rondom de stichting en het pand De Roos. Het college heeft het faciliteren van activiteiten voor jongeren onder de 18 jaar benoemd tot de verantwoordelijkheid van gemeente Deurne. In overleg met de huidige jongerenwerkaanbieder zal er de komende periode moeten worden gezocht naar een passende oplossing voor een geschikte nieuwe locatie voor het jongerenwerk.